

Motion till riksdagen 2025/26:192

av Serkan Köse (S)

Stärkt svensk livsmedelsberedskap och ökad självförsörjning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att ta fram konkreta mål och mätbara indikatorer för Sveriges självförsörjningsgrad när det gäller livsmedel inom ramen för livsmedelsstrategin, med fokus på nationell beredskap, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige har i dag en nationell livsmedelsstrategi, senast uppdaterad i mars 2025 i form av Livsmedelsstrategin 2.0. Strategin syftar till att öka produktionen, stärka konkurrenskraften och säkra hållbarheten i hela livsmedelskedjan. Det är viktiga steg framåt men det räcker inte. Strategin saknar fortfarande tydliga och mätbara mål för Sveriges självförsörjningsgrad, särskilt utifrån ett kris- och beredskapsperspektiv.

Det geopolitiska läget i Europa, klimatförändringar och globala störningar i försörjningskedjorna har tydligt visat hur sårbart ett högt importberoende är. Redan i dag ligger Sveriges självförsörjningsgrad av livsmedel på ungefär 50 procent. Det betyder att vi måste importera hälften av den mat vi äter. Enligt Lantmännens rapport "Svensk självförsörjning 2024" efterfrågar en tydlig majoritet av svenska folket en starkare inhemsk försörjningsförmåga.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har vid flera tillfällen varnat för att livsmedelsberedskapen är otillräcklig. Varken lagerhållning, transportberedskap eller nationella mål står i nivå med dagens säkerhetsläge. Även Livsmedelsverket och Jordbruksverket har påtalat att produktionen av baslivsmedel som mjöl, havre, socker och vegetabiliska oljor minskar. Samtidigt visar våra grannländer vägen: Finland har en självförsörjningsgrad på cirka 80 procent och Danmark över 150 procent. Sverige riskerar att halka efter både som matnation och som beredskapsland.

Den uppdaterade livsmedelsstrategin lyfter viktiga mål om hållbarhet, konkurrenskraft och klimatsmart produktion men saknar fortfarande kvantifierade mål för självförsörjningsgraden. Den innehåller heller inga indikatorer för hur Sveriges förmåga ska följas upp i framtiden.

Det finns inget i EU:s regelverk som hindrar Sverige från att sätta egna mål för livsmedelstrygghet. Tvärtom uppmuntrar EU:s Farm to Fork-strategi medlemsländerna att främja regional produktion, minska sårbarhet och korta leveranskedjor för att öka motståndskraften i händelse av kris.

En långsiktigt trygg livsmedelsförsörjning handlar inte enbart om jordbruk. Det är en fråga om civilförsvar, krisberedskap och samhällssäkerhet. Det handlar också om logistik, infrastruktur och förmåga till snabb omställning. Här spelar strategiskt viktiga hamnar som Norviks hamn i Nynäshamn en avgörande roll, då den kan ta emot och fördela livsmedel till hela landet i krislägen.

Det är dags att gå från allmänna ambitioner till konkreta åtgärder. Sverige kan inte nöja sig med visioner om hållbarhet och konkurrenskraft. Vi behöver tydliga mål för självförsörjningsgrad, särskilt för vissa nyckelprodukter, samt indikatorer för uppföljning och utveckling. Utan mätbara mål blir livsmedelsstrategin en skrivbordsprodukt. Med tydliga mål kan vi bygga ett robust, tryggt och motståndskraftigt livsmedelssystem för hela befolkningens säkerhet.

Serkan Köse (S)